

Arhimandritul Tihon

Tărâmul celor vii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TIHON, ARHIMANDRIT

Tărâmul celor vii / Arhimandritul Tihon ; trad. din neogreacă de Laura Enache. - Iași : Doxologia, 2015

ISBN 978-606-666-466-0

I. Enache, Laura (trad.)

236

237

© Sfânta Mănăstire Stavronikita, Sfântul Munte Athos

© Pentru ediția în limba română: Laura Enache

ISBN 978-606-666-466-0

Arhimandritul Tihon
(Mănăstirea Stavronikita)

TĂRÂMUL CELOR VII

Traducere din neogreacă de
Laura Enache

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2015

Cuprins

1. Ce însemnătate are pentru noi căderea celor întâi zidiți?	7
2. Ce este Biserica?	11
3. Biserica este una sau există și alte Biserici, precum „Biserica ortodoxă independentă”, „Biserica pe stil vechi”?	13
4. Au dreptate cei care nu merg la biserică, fiindcă, așa cum susțin, se smintesc de preoți sau de credincioși sau de practicile omenești care există în biserică?	16
5. Toate religiile sunt la fel?	19
6. Care sunt greșelile și abaterile protestanților și romano-catolicilor?	22
7. De fiecare dată aceeași dumnezeiască Liturghie; nu este plictisitor?	30
8. Pentru ce e nevoie de post și care este scopul lui?	35
9. Este suficient să se mărturisească cineva în fața icoanei? Este cu puțință să creadă cineva fără să participe la Sfintele Taine ale Bisericii?	38
10. Credința Bisericii este ceva vechi și depășit pentru epoca actuală?	42
11. Relația dintre cele două genuri	47
12. Ce este rugăciunea minții?	53
13. Care este sensul sfintelor icoane?	61
14. Ce este lupta duhovnicească lăuntrică?	69

1. Ce însemnătate are pentru noi căderea celor întâi zidiți?

Răspuns-a Iisus și i-a zis: Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă Împărăția lui Dumnezeu. Iar Nicodim a zis către El: Cum poate omul să se nască, fiind bătrân? Oare poate să intre a doua oară în pântecele mamei sale și să se nască? Iisus a răspuns: Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este. (In 3, 3-6)

Când Dumnezeu a plăsmuit pe cei dintâi zidiți, i-a pus în Raiul pe care l-a creat special pentru ei. Acolo trăiau lipsiți de griji, bucurându-se de întreaga creație a lui Dumnezeu, împăcați cu toată făptura. Cel mai important lucru era că erau îmbrăcați cu harul Prea-sfântului Duh și se aflau în continuă comunicare cu Dumnezeu, având ca hrană principală și bucurie preaslăvirea lui Dumnezeu. Trăiau viața omenească autentică și în timp ce se împărtășeau de lumea materială, centrul, substanța și izvorul vieții lor era harul Prea-sfântului Duh, Care îi sfințea pe ei și întreaga lume. Și toate erau liniștite, pașnice și supuse aceluia care a fost zidit ca să fie împăratul întregii creații.

În calitate de chip al lui Dumnezeu, omul a fost zidit liber. Liber să primească smerit și recunoscător viața paradisiacă sau să se împotrivescă și să se ridice

împotriva voii Ziditorului și Dătătorului de viață și să urmeze propria lui voie. De aceea Dumnezeu i-a dat porunca să nu mănânce din rodul pomului cunoștinței binelui și răului și i-a îngăduit diavolului să-l ispitească, pentru ca întru cunoștință să folosească libertatea lui și să hotărască și să aleagă ce să facă. Firește, mai întâi Dumnezeu le-a făcut cunoscut celor întâi zidiți consecința pe care va fi avut-o neascultarea, plină de mândrie, a voinței Lui celei sfinte. Și aceasta era moartea, consecința naturală care urmează îndepărtării de viață.

A venit diavolul și i-a ispitit pe cei întâi zidiți și le-a zis: „Nu este adevărat ceea ce v-a spus Dumnezeu, că în ziua în care veți mânca din fructul oprit veți muri, ci de cum veți mânca din el veți fi și voi dumnezei, precum Ziditorul vostru”. Unul dintre sfinții noștri ne spune că diavolul întotdeauna ne atrage pe noi, oamenii, la rău și la păcat punându-ne înaintea și făgăduindu-ne vreun mare bine, vreo îndulcire, vreo satisfacție care însă în final se arată întotdeauna închipuită și niciodată reală.

Prin urmare, acest cuvânt al diavolului a fost pe placul celor întâi zidiți, astfel încât au disprețuit cuvântul nemincinos al lui Dumnezeu și au ascultat cuvântului cu desăvârșire mincinos și fără substanță și închipuit al diavolului. Și când Dumnezeu, ca un iubitor de oameni și îndelung-răbdător, S-a prefăcut că nu știe de neascultarea lui Adam și l-a întrebat pe Adam unde este și cine i-a spus că este gol, dându-i lui astfel prilejul să se pocăiască și să ceară iertare și milă, el a aruncat vina asupra femeii pe care Dumnezeu i-a dat-o și, la rândul ei, Eva a aruncat vina pe șarpe, egoismul

lor nelăsându-i să mărturisească propria lor vină, neascultarea, care, firește, era cea mai mare¹. Și „fiindcă această poveste se repetă cu noi toți, în propria noastră existență, cu păcatele noastre personale”², ne putem aminti cuvântul unui avva din Pateric, care spunea că cel mai greu lucru pentru om este să-și ia asupra lui greșeala, adică să-și asume cu noblețe vina, depășind orice îndreptățiri.

Astfel a venit moartea. S-a întâmplat și atunci, cum se întâmplă întotdeauna, ceea ce a spus Dumnezeu și nu ceea ce a făgăduit diavolul în chip înșelător.

Dar cum au murit Adam și Eva, de vreme ce ei au continuat să trăiască după neascultare, izgoniți din Rai, devenind născătorii neamului omenesc?

Moartea celor întâi zidiți a avut loc în două stadii. Imediat a venit moartea duhovnicească, adică s-au despărțit de harul dător de viață al Preasfântului Duh, de comuniunea cu Dumnezeu, iar rezultatul acestui fapt a fost că s-a întunecat mintea și a devenit supusă diferitelor patimi și curselor celui rău. Și firea s-a ridicat împotriva celui ce mai înainte îi era împărat, încât omul a ajuns să trăiască în frică și cutremur și să-și asigure cu osteneală, cu trudă și sudori cele necesare vieții lui pământești. Ca o consecință naturală a morții lui duhovnicești a urmat mai târziu și moartea trupestă. Și aceasta ca să se păstreze continuitatea neamului

¹ Avva Dorotei, *Ascetice, Învățătura I*, 9, ed. Etoimasia, Atena, 1982.

² G. Mantzaridis, *Viața duhovnicească ortodoxă*, Tesalonic, 1986, p. 38.

omenesc, în acord cu planul lui Dumnezeu. Acest înțeles îl are și cuvântul Domnului către acela care voia, mai înainte de a deveni ucenicul Lui, să-și îngroape tatăl: *Lasă morții să-și îngroape morții lor* (Mt. 8, 22). Adică, lasă-i pe cei morți duhovnicește să-și îngroape morții care sunt morți cu trupul.

Cu adevărat înfricoșătoare este taina morții! Cel care a fost plăsmuit pentru veșnicie și îndumnezeire să sfârșească, pentru mândria lui, în stricăciune și moarte! Să cadă din starea lui naturală, a unei vieți în harul Duhului Sfânt, în starea nenaturală a înstrăinării de însăși viața dumnezeiască!

Marea boală care ne-a condus la moarte este mândria. Și o vindecare de la rădăcină ar putea să se realizeze numai printr-o smerenie pe măsură și înviere duhovnicească și trupească. Dar acest lucru nu era cu putință să fie izbândit de nici un om, oricât de virtuos ar fi fost; Însuși Dumnezeu S-a smerit pe Sine și a asumat, într-un mod netâlcuit, firea omenească din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu Maria, încât să ne dăruiască iarăși Raiul pierdut.

A primit să se nască smerit într-o iesle, deși era Creatorul întregii făpturi, să crească sărac și neînsemnat, să propovăduiască prin mari dificultăți și disprețuiri, să fie prigonit, să suporte batjocuri și bici, și în final, încununarea smereniei; a primit înfricoșătoarea cruce și moarte, ca să vindece neputința noastră, mândria, și consecința ei, moartea. Aici trebuie să notăm că premisa realizării tainei Întrupării Cuvântului lui Dumnezeu a fost smerenia Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Răspunsul ei, *iată roaba Domnului*

(Lc. 1, 38), o face pe Născătoarea de Dumnezeu împreună-lucrătoare la taina mântuirii noastre.

Astfel, Dumnezeu-Omul, Domnul nostru Iisus Hristos, blând și smerit cu inima, devine noul Adam, noul născător al neamului omenesc, reușind iarăși unirea omului cu Dumnezeu, pe care întâiul Adam nu a reușit să o păstreze. Ne dă din nou viața cea adevărată, ca un Dătător de viață, cu posibilitatea de a participa la trupul Lui, Biserica. Și cum înainte de cădere era om duhovnicesc, și după cădere, a urmat cel trupesc, la fel și acum prin participarea la Biserică, prin Sfintele Taine ale Botezului și Mirungerii, se realizează imediat învierea noastră duhovnicească și renașterea și va urma și mai târziu învierea trupurilor noastre la vremea hotărâtă de sfatul Celui Preabun.

2. Ce este Biserica?

Hristos este Cel Care a creat din nou autentică, adevărată viață omenească. Hristos nu este doar un om mare, un om capabil și înțelept care a trăit cândva și ne-a lăsat nouă fie și o amintire importantă. Ci este Dumnezeu-Omul. Este Creatorul nostru Care a luat firea umană ca să-i dea viață adevărată. Prin urmare, fiindcă este Dumnezeu-Om, adică Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit, venirea Lui nu este mărginită de niște limite temporale, ci în mod real și tainic se întinde de-a lungul veacurilor. Și această realitate tainică, care depășește capacitatea noastră de percepție, este trupul Lui, Biserica.